

SPRAWOZDANIE

Zajęcia: Nauka o danych II

Prowadzący: prof. dr hab. Vasyl Martsenyuk

Laboratorium Nr 2 Data 14.06.2025 Temat: „Zaawansowane techniki analizy skupień: praktyczne ćwiczenie” Wariant 1	Szymon Nycz Informatyka II stopień, niestacjonarne, 2 semestr, gr.1a TTO

1. Polecenie:

Link do repozytorium:

https://github.com/Maciek332/Semestr_3_Nycz/tree/main/NoD%20II

1. Iris: <https://archive.ics.uci.edu/ml/datasets/iris>

Analiza skupień to technika eksploracyjna służąca do grupowania obiektów na podstawie ich podobieństwa. Celem jest utworzenie takich grup, aby obiekty w obrębie jednej grupy były do siebie bardziej podobne niż do obiektów z innych grup. Do pomiaru podobieństwa najczęściej wykorzystuje się metryki odległości: euklidesową, Manhattan lub cosinusową.

W praktyce stosuje się różne algorytmy grupowania. K-means to jedna z najpopularniejszych metod. DBSCAN opiera się na gęstości i dobrze radzi sobie z wykrywaniem skupień o nieregularnych kształtach oraz z szumem.

W celu oceny jakości grupowania oraz doboru liczby skupień stosuje się metody takie jak: metoda łokcia, wskaźnik Silhouette, kryteria Calinskiego-Harabasz i Daviesa-Bouldina. Te miary pozwalają zidentyfikować optymalny podział danych i porównać skuteczność różnych podejść.

2. Opis programu opracowanego

```
from sklearn.datasets import load_iris

data = load_iris().data
dataset_label = "Iris"

✓ 3.1s
```

```
from sklearn.cluster import KMeans
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
from sklearn.metrics import silhouette_score, calinski_harabasz_score, davies_bouldin_score
import matplotlib.pyplot as plt
import numpy as np

X = StandardScaler().fit_transform(data)

inertia = []
k_range = range(2, 11)
for k in k_range:
    km = KMeans(n_clusters=k, random_state=42)
    km.fit(X)
    inertia.append(km.inertia_)

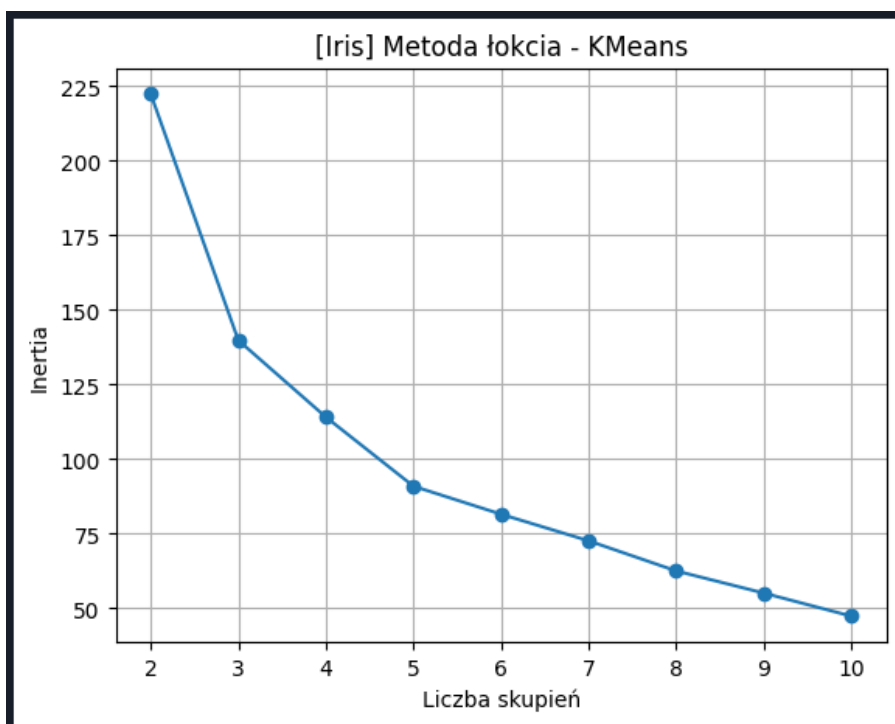
plt.plot(k_range, inertia, marker='o')
plt.title(f"[{dataset_label}] Metoda k-ocia - KMeans")
plt.xlabel("Liczba skupie")
plt.ylabel("Inertia")
plt.grid(True)
plt.show()

kmeans = KMeans(n_clusters=3, random_state=42)
labels_km = kmeans.fit_predict(X)

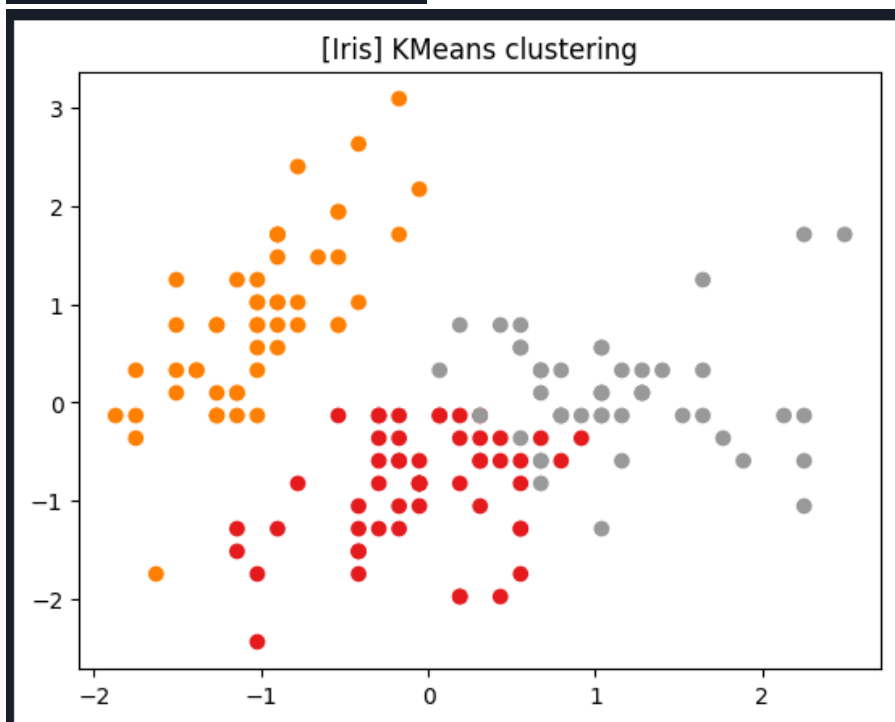
sil_km = silhouette_score(X, labels_km)
ch_km = calinski_harabasz_score(X, labels_km)
db_km = davies_bouldin_score(X, labels_km)

print(f"[{dataset_label}] KMeans:")
print(f" - Silhouette Score: {sil_km:.2f}")
print(f" - Calinski-Harabasz: {ch_km:.2f}")
print(f" - Davies-Bouldin: {db_km:.2f}")

plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=labels_km, cmap='Set1')
plt.title(f"[{dataset_label}] KMeans clustering")
plt.show()
```


[Iris] KMeans:
- Silhouette Score: 0.46
- Calinski-Harabasz: 241.90
- Davies-Bouldin: 0.83


```

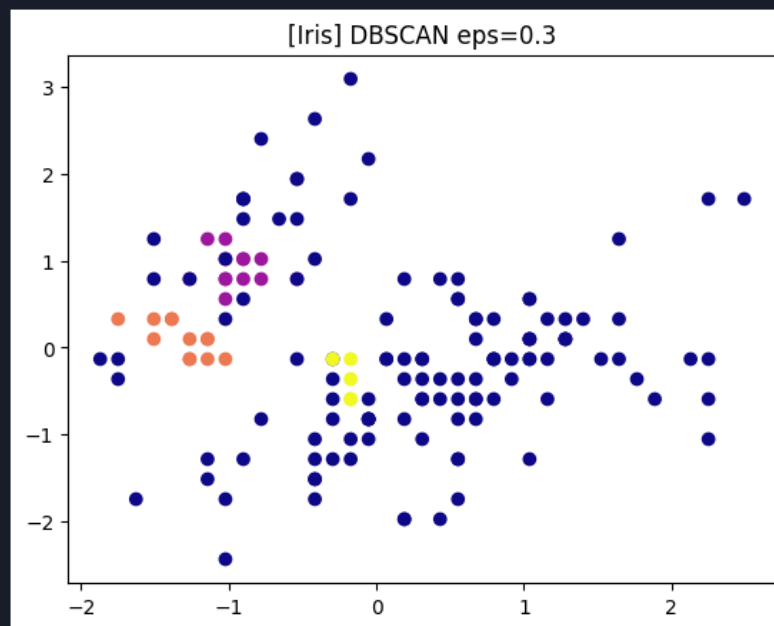
from sklearn.cluster import DBSCAN

print(f"[{dataset_label}] DBSCAN:")
for eps in [0.3, 0.5, 0.7]:
    db = DBSCAN(eps=eps, min_samples=5)
    labels_db = db.fit_predict(X)
    n_clusters = len(set(labels_db)) - (1 if -1 in labels_db else 0)
    if n_clusters >= 2:
        sil_db = silhouette_score(X, labels_db)
        print(f" - eps={eps} → clusters={n_clusters}, silhouette={sil_db:.2f}")
    else:
        print(f" - eps={eps} → za mało skupień ({n_clusters})")

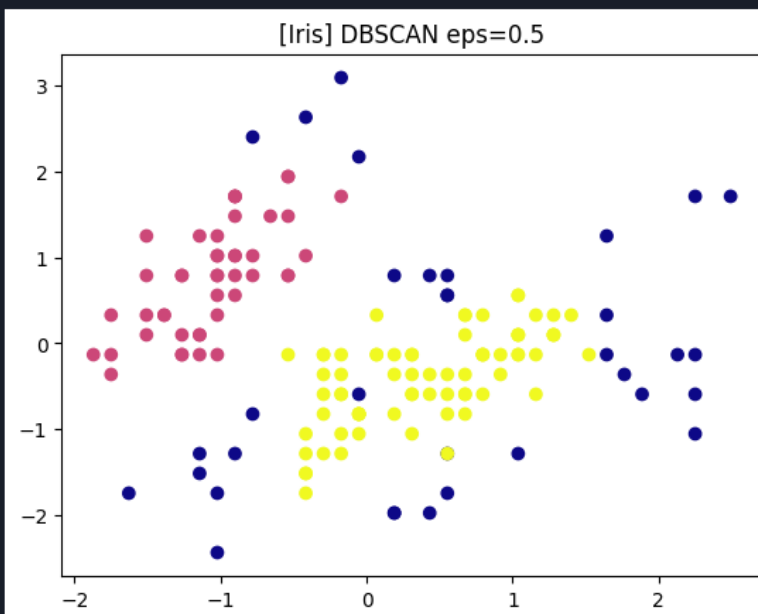
plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=labels_db, cmap='plasma')
plt.title(f"[{dataset_label}] DBSCAN eps={eps}")
plt.show()

```

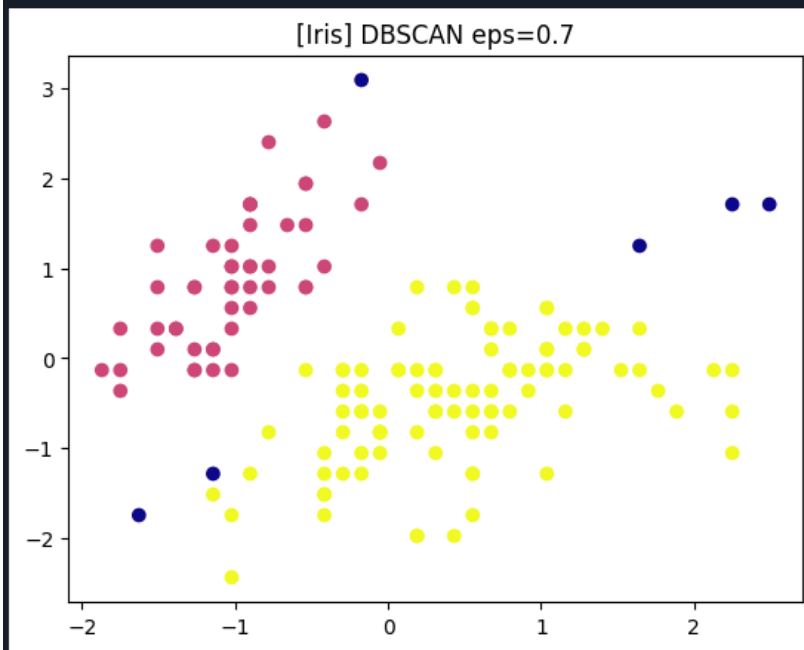
[Iris] DBSCAN:
 - eps=0.3 → clusters=3, silhouette=-0.19

- eps=0.5 → clusters=2, silhouette=0.36

- eps=0.7 → clusters=2, silhouette=0.52

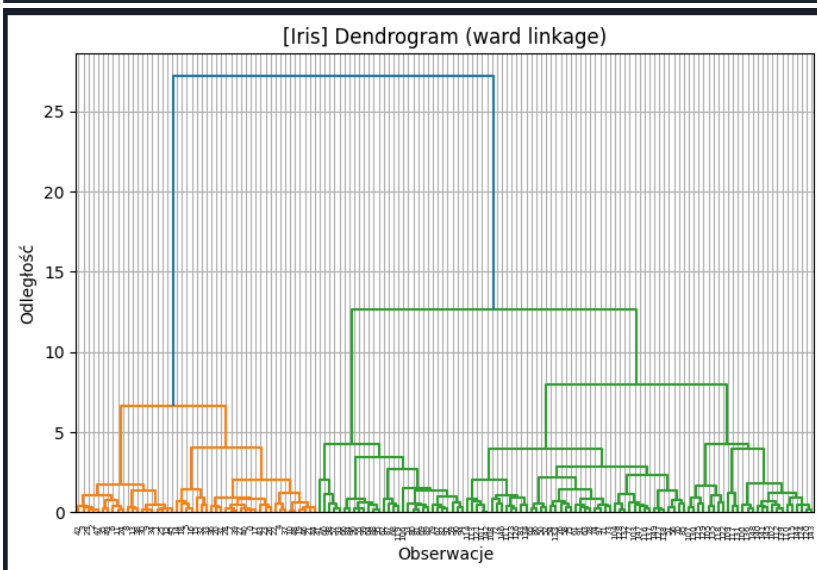
```
from scipy.cluster.hierarchy import linkage, dendrogram
from sklearn.cluster import AgglomerativeClustering

linked = linkage(X, method='ward')
plt.figure(figsize=(8, 5))
dendrogram(linked)
plt.title(f"[{dataset_label}] Dendrogram (ward linkage)")
plt.xlabel("Obserwacje")
plt.ylabel("Odległość")
plt.grid(True)
plt.show()

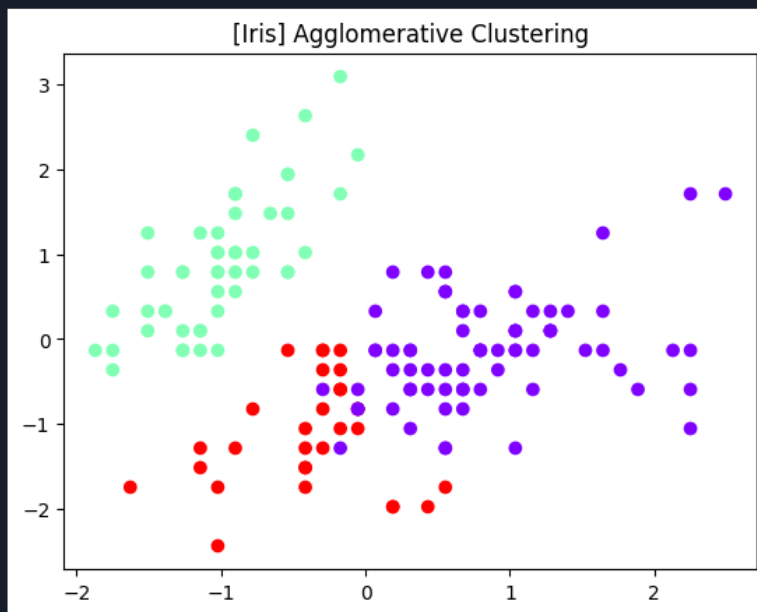
agg = AgglomerativeClustering(n_clusters=3)
labels_agg = agg.fit_predict(X)
sil_agg = silhouette_score(X, labels_agg)

print(f"[{dataset_label}] Agglomerative Silhouette Score: {sil_agg:.2f}")

plt.scatter(X[:, 0], X[:, 1], c=labels_agg, cmap='rainbow')
plt.title(f"[{dataset_label}] Agglomerative Clustering")
plt.show()
```


[Iris] Agglomerative Silhouette Score: 0.45


```
sil_db = 0.42
```

```
scores = [sil_km, sil_db, sil_agg]
```

```
labels = ['KMeans', 'DBSCAN', 'Agglomerative']
```

```
plt.bar(labels, scores, color='skyblue')
```

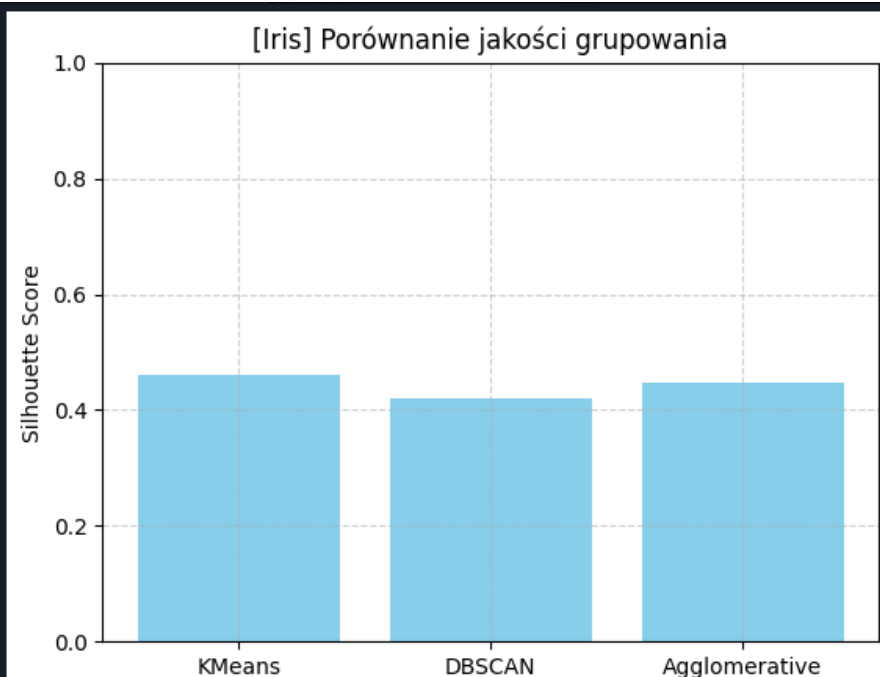
```
plt.ylabel("Silhouette Score")
```

```
plt.title(f"[{dataset_label}] Porównanie jakości grupowania")
```

```
plt.ylim(0, 1)
```

```
plt.grid(True, linestyle='--', alpha=0.6)
```

```
plt.show()
```


3. Wnioski

Zastosowanie różnych metod grupowania pokazało, że wybór algorytmu i jego parametrów ma istotny wpływ na jakość otrzymanych skupień. K-means sprawdził się dobrze w przypadku danych o wyraźnych, kulistych strukturach, natomiast DBSCAN lepiej radził sobie z nieregularnymi kształtami i obecnością szumu. Agglomerative Clustering umożliwił przejrzystą analizę hierarchii skupień dzięki dendrogramowi.

Ocena wyników przy pomocy wskaźnika Silhouette oraz innych miar (CH, DB) pozwoliła obiektywnie porównać skuteczność poszczególnych metod. Eksperymenty potwierdziły, że nie istnieje jedna uniwersalna metoda grupowania – każda ma swoje zalety i ograniczenia, a ich skuteczność zależy od charakterystyki danych. W praktyce warto przetestować kilka podejść i opierać się na miarach jakości oraz wizualnej interpretacji wyników.